

generelle anbefalinger, generelt fastsatte handlepligter, påbud, afskæring af forurening, afværgepumpninger og til egentlige oprydninger.

Lovforslaget omfatter indsats overfor diffuse forureninger som følge af luftforurening og forurennet opfyld. Lovforslaget lægger op til, at den offentlige indsats i forhold til diffuse forureninger overvejende vil bestå i anbefalinger til beboere m.fl.

Værditabsordningen

Som en særlig offentlig indsats foreslås værditabsordningen for boligejere videreført uændret, dvs. at det er den samme personkreds som i dag, der vil få mulighed for at gøre brug af ordningen og under samme betingelser. Der foreslås nogle tekniske justeringer og skærpede præciseringer.

3.3 Påbud til forurenere om undersøgelser og oprydninger

3.3.1 Indledning

På grundlag af gennemgangen af lovgivning og praksis på jordforureningsområdet har Jordforureningsudvalget vurderet behovet for indførelse af nye regler for påbud.

Som grundlag for Jordforureningsudvalgets overvejelser opstillede udvalget følgende generelle målsætninger:

Forurenere betaler-princippet skal være det principielle udgangspunkt. Reglerne skal - med respekt af retssikkerhedsmæssige hensyn - minimere risikoen for, at der opstår situationer, hvor der ikke er mulighed for at påbyde nogen at foretage en oprydning. Reglerne skal tilskynde til en forsvarlig adfærd således, at der sikres en høj grad af miljøbeskyttelse. Reglerne skal være så enkle som mulige og egnede til at blive administreret i et decentralt myndighedssystem.

I den forbindelse har udvalget blandt andet beskæftiget sig med følgende hovedemner:

Bør myndighedernes muligheder for udstedelse af påbud afhænge af, at forurenere er erstatningspligtige efter de civile retlige regler?

Bør den civile erstatningsret have betydning for miljømyndighedernes udstedelse af påbud?

Skal et ubetinget forurenereansvar omfatte alle virksomheder?

Bør påbudsadgang være dækket af forsikringsordninger?

Bør myndighederne kunne meddele påbud om undersøgelser og oprydninger på fremmed grund?

Bør nye påbudsmuligheder indføres med tilbagevirkende kraft?

3.3.2 Spørgsmålet om en generel regulering af påbudsadgangen, der alene bygger på offentligretlige synspunkter

Tidligere overvejelser

Samspeilet mellem den offentligretlige og den civile retlige lovgivning har været genstand for betydelig diskussion i den juridiske teori, herunder bl.a. i forhold til spørgsmål om udstedelse af påbud vedrørende undersøgelser og oprydninger af jordforureninger.

Justitsministeriets udvalg om erstatning for miljøskader (Miljøerstatningsudvalget), der alene vedrørte de civile retlige erstatningsregler på miljøområdet, kom ikke ind på dette spørgsmål. I bemærkningerne til det senere fremsatte lovforslag fra 1993 om erstatning for miljøskader anføres det dog, at de præventive hensyn i vidt omfang varetages i lovgivningen om miljøbeskyttelse. I tilknytning hertil varetager de civile retlige erstatningsregler imidlertid en vigtig funktion. Reglerne bør støtte og supplere de præventive formål i miljøbeskyttelseslovgivningen bl.a. ved at være baseret på en nøje afvejning af, hvem der bør bære risikoen for en miljøskade.

Jordforureningsudvalgets overvejelser

I Jordforureningsudvalgets betænkning - og den tilhørende juridiske underudvalgs-rapport gøres der derimod en række betragtninger om det principielle forhold mellem offentlig ret og civil ret i relation til påbudsreglerne på jordforureningsområdet.

Der var ikke i det juridiske underudvalg under Jordforureningsudvalget til beskrivelse af gældende ret enighed om, hvorvidt reglerne om påbud vedrørende jordforureninger i den eksisterende miljøbeskyttelseslov bygger på, at der (også) skal være et civilretligt (erstatningsretligt) ansvarsgrundlag eller ej, jvf. Betænkning fra Miljøstyrelsens nr. 1/1995, s.47f., og Bjerring/Møller: »Miljøbeskyttelsesloven af 1991 med kommentarer« (1998) s. 487f. Det fremgår således også af Jordforureningsudvalgets betænkning s. 21, at det »fremgår af rapporten fra underudvalget »Den juridiske Verden«, at der er delte meninger om, hvorvidt den bestående retstilstand medfører, at adressaten for et påbud skal være erstatningsretligt ansvarlig (det vil typisk sige have handlet uforsvarligt).«

I udvalgets betænkning indgår (s. 104 ff.) følgende nærmere overvejelser om de nævnte spørgsmål:

»Erstatningsretlige principper

Erstatningsretten er et grundlæggende princip til regulering af forholdet mellem en skadevolder og en skadelidte. Det heri indeholdte culpa-ansvar (uforsvar-